

Predkladacia správa

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 8. decembra 2011 ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „ústavný zákon“), a to s cieľom dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť hospodárenia Slovenskej republiky, posilniť transparentnosť a efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov a v snahe podporiť dlhodobú konkurencieschopnosť Slovenskej republiky s prihliadnutím na požiadavku ekonomickej a sociálnej spravodlivosti a solidarity medzi súčasnými a budúcimi generáciami.

Zavedením čl. 55a Ústavy ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, z 9. decembra 2020 bola hodnota dlhodobej udržateľnosti, ako aj s tým súvisiaca transparentnosť a efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov potvrdená ako ústavná hodnota. Slovenská republika, to znamená všetky jej orgány, resp. verejná moc ako taká, má chrániť dlhodobú udržateľnosť hospodárenia krajiny, pretože v prípade, ak hospodárenie nie je dlhodobo udržateľné, môže nastať situácia, že štát nebude môcť v budúcnosti riadne zabezpečovať ochranu základných práv, a to predovšetkým tých, ktoré sú od verejných financií závislé.

Ústavný zákon v čl. 7 predpokladá existenciu limitu verejných výdavkov, pričom postup pri jeho určení má podľa odseku 3 tohto článku ustanoviť zákon. Je ním zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), ktorý v § 30aa ods. 1 charakterizuje limit verejných výdavkov ako hlavný rozpočtový nástroj na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti.

V zmysle § 30aa ods. 2 prvej vety zákona sa limit verejných výdavkov určuje na každý rozpočtový rok príslušného volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky počnúc rokom nasledujúcim po roku, v ktorom bolo schválené programové vyhlásenie a vyslovená dôvera vláde Slovenskej republiky po voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky. Limit verejných výdavkov podľa § 30aa ods. 1 a ods. 2 prvej vety zákona vypočítava Rada pre rozpočtovú zodpovednosť a predkladá ho na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky do 60 dní po schválení programového vyhlásenia a vyslovení dôvery vláde Slovenskej republiky po voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky. V súlade s § 30aa ods. 8 zákona schvaľuje limit verejných výdavkov na nasledujúce štyri roky Národná rada Slovenskej republiky uznesením, ktoré je všeobecne záväzné a zverejňuje sa v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s uvedenými zákonnými ustanoveniami vypočítala a predložila limit verejných výdavkov na roky 2024 až 2027 na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky, pričom metodika výpočtu limitu verejných výdavkov bola vypracovaná po dohode s Ministerstvom financií Slovenskej republiky a zverejnená Radou pre rozpočtovú zodpovednosť v zmysle § 30aa ods. 20 prvej vety zákona.

V súvislosti s predloženým limitom verejných výdavkov poukazuje Rada pre rozpočtovú zodpovednosť na znenie § 30aa ods. 8 zákona, podľa ktorého je vláda Slovenskej republiky povinná zosúladiť návrh rozpočtu verejnej správy s platným limitom verejných výdavkov. Toto ustanovenie tiež uvádza, že ak vláda Slovenskej republiky predložila Národnej rade Slovenskej republiky návrh rozpočtu verejnej správy, ktorý prekračuje platný limit verejných výdavkov, a na rokovaní Národnej rady Slovenskej republiky sa neschválí pozmeňujúci návrh alebo doplňujúci návrh, ktorým sa zosúladi návrh rozpočtu verejnej správy s platným limitom verejných výdavkov, vláda Slovenskej republiky je povinná ho vziať späť a do 30 dní predložiť návrh rozpočtu verejnej správy, ktorý neprekračuje platný limit verejných výdavkov.

Predkladaný limit verejných výdavkov vychádza zo stavu verejných financií k dátumu prijatia programového vyhlásenia a vyslovení dôvery vláde Slovenskej republiky dňa 21. novembra 2023. Ide o východiskový stav, ktorý ešte nezohľadňuje opatrenia prijaté Národnou radou SR po tomto dátume. Predkladaný limit výdavkov tak po jeho schválení Národnou radou SR a na žiadosť vlády Slovenskej republiky bude v zmysle § 30aa ods. 9 zákona Radou pre rozpočtovú zodpovednosť aktualizovaný aj o tieto opatrenia, čím sa zabezpečí najaktuálnejšia úroveň limitu verejných výdavkov vhodná na konečné vyhodnotenie súladu návrhu rozpočtu verejnej správy so schválenými limitmi verejných výdavkov. Právne záväzným je ten limit verejných výdavkov, ktorý je platný ku konkrétnemu dátumu.